

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

TEMEL DİNÎ BİLGİLER DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI

(9. SINIF)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2024

İÇİNDEKİLER

1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ TEMEL DİNÎ BİLGİLER DERSİ (9. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI	4
1.1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ TEMEL DİNÎ BİLGİLER DERSİ (9. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN FELSEFESİ VE ÖZEL AMAÇLARI	4
1.2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ TEMEL DİNÎ BİLGİLER DERSİ (9. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	4
1.3. ÜNİTE ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI VE SÜRE TABLOSU	9
1.4. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ TEMEL DİNÎ BİLGİLER DERSİ (9. SINIF) KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI	9
1.5. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ TEMEL DİNÎ BİLGİLER DERSİ (9. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	10
2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ TEMEL DİNÎ BİLGİLER DERSİ (9. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT ÜNİTELER	12
EK-1	29

1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ TEMEL DİNİ BİLGİLER DERSİ (9. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ TEMEL DİNİ BİLGİLER DERSİ (9. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN FELSEFESİ VE ÖZEL AMAÇLARI

Anadolu İmam Hatip Lisesi Temel Dinî Bilgiler Dersi (9. Sınıf) Öğretim Programı'nın geliştirilmesinde Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Beceriler Çerçevesi kullanılmıştır. Bu modelde yer alan kavramsal beceriler, bireyin soyut fikirleri ve karmaşık süreçleri eyleme dönüştürürken zihinsel faaliyetlerinin bir ürünü olarak gerçekleştirilen eylemleri; sosyal-duygusal öğrenme becerileri ise bireyin kendisi ve çevresi ile olumlu ilişkiler kurabilmesi, duygularını yönetebilmesi, empati yapabilmesi ve sağlıklı bir benlik geliştirebilmesi için gerekli olan becerileri ifade eder. Eğilimler, bireyin sahip olduğu becerileri niyet, duyarlılık, isteklilik ve değer verme öğeleri doğrultusunda nasıl gerçekleştirdiği ile ilgili zihinsel örüntüleri; alana özgü beceriler ise kavramsal beceriler ile alana özgü kavramların birlikteliğinden ortaya çıkan ancak eylem olarak çirdek beceri ötesinde bir anlam taşıyan ve tüm becerileri kapsayan yapıları ifade etmektedir. Beceri temelli öğrenme; öğrencilerde öğrenme süreci içerisinde kazanılması, geliştirilmesi ve hayata aktarılması tasarlanan bilgi, tutum ve beceriler bütünü nü ifade etmektedir. Bu bağlamda temel becerileri ön planda tutan, öğrenme sürecinde öğrencinin aktif katılımına ve öğretmen rehberliğine imkân veren, öğrencilerin araştırma yapabilecekleri, keşfedebilecekleri, çözüm ve yaklaşımlarını paylaşım tartışabilecekleri ortamların sağlanmasının önemi vurgulanmıştır. Ayrıca Program'da gelişim düzeyini göz önünde bulunduran, öğrenme sürecinde ön bilgileri harekete geçiren anlamlı öğrenmelerin gerçekleşmesi hedeflenmiştir.

Anadolu İmam Hatip Lisesi Temel Dinî Bilgiler Dersi (9. Sınıf) Öğretim Programı'nın temel hedefi erdemli bireyler yetiştirmek olup bununla birlikte bireylere adalet, sorumluluk ve saygı değerlerinin kazandırılması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, program hazırlanırken bireylerin huzurunu sağlamak için tasarruf, sabır, mahremiyet, mütevazılık, sağlıklı hayat ve çalışkanlık; aile ve toplumun huzurunu sağlamak için sevgi, dostluk, özgürlük, dürüstlük, vatanseverlik, yardımseverlik ve aile bütünlüğü; yaşanabilir bir çevre oluşturabilmek için temizlik, duyarlılık, estetik ve merhamet değerleri kullanılmıştır. Ayrıca *Anadolu İmam Hatip Lisesi Temel Dinî Bilgiler Dersi (9. Sınıf) Öğretim Programı'nın* çeşitlendirilmesi ve zenginleştirilmesi amacıyla bilgi, vatandaşlık ve sürdürülebilirlik okuryazarlıklarından yararlanılmıştır.

Anadolu İmam Hatip Lisesi Temel Dinî Bilgiler Dersi (9. Sınıf) Öğretim Programı'nda İslam'ın inanç, ibadet ve ahlak konusundaki ilkeleri, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Beceriler Çerçevesi doğrultusunda ele alınmıştır.

Anadolu İmam Hatip Lisesi Temel Dinî Bilgiler Dersi (9. Sınıf) Öğretim Programı ile 1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde belirtilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları'na uygun olarak öğrencilerin;

1. Yaratılış gayesini Kur'an ve sünnet rehberliğinde sorgulamaları,
2. İman esasları hakkında bilgi toplayarak bunlar arasındaki ilişkiyi çözümlemeleri,
3. İbadetleri özelliklerine göre karşılaştırarak bunları çeşitli yönlerden sınıflandırmaları,
4. İslam ahlakına göre olumlu ve olumsuz tutumların farkına vararak davranışlarını olumlu yönde geliştirmeleri ve sorumlu karar vermeleri,
5. Millî ve manevî bilinci yüksek bireyler olarak yetişmeleri amaçlanmaktadır.

1.2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ TEMEL DİNİ BİLGİLER DERSİ (9. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

- (1) *Anadolu İmam Hatip Lisesi Temel Dinî Bilgiler Dersi (9. Sınıf) Öğretim Programı'nda* eğitim ve öğretim süreçleri; Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile hedeflenen öğrenci profiline uygun, millî ve manevî değerlerimizi tanıyan, geçmiş ve bugün arasında bağlantı kurarak geleceğe yön veren yetkin ve erdemli öğrencilerin yetiştirilmesine hizmet edecek şekilde planlanır ve yürütülür. Bu kapsamda sevgi, saygı, kardeşlik ve dostluk bağlarını güçlendiren; vatan, millet, bayrak, şehitlik, gazilik gibi millî birlik ve beraberliği pekiştiren değerlerin öğrencilerin zihninde güçlü bir şekilde yer etmesine özen gösterilir.

- (2) *Anadolu İmam Hatip Lisesi Temel Dinî Bilgiler Dersi (9. Sınıf) Öğretim Programı*, beceri temelli olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede kitap yazımında ve öğrenme-öğretme yaşantılarında programda yer verilen becerilerin ve süreç bileşenlerinin, değerlerin, eğilimlerin ve anahtar kavramların bütüncül bir şekilde kazandırılmasına özen gösterilir.
- (3) *Anadolu İmam Hatip Lisesi Temel Dinî Bilgiler Dersi (9. Sınıf) Öğretim Programı*nda "İçerik Çerçevesi" bölümünde konu başlıklarına yer verilmiştir. Konu alt başlıkları, "öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri" ve "öğrenme-öğretme yaşantıları" esas alınarak yazarlar tarafından oluşturulabilir.
- (4) Ölçme ve değerlendirme yöntemleri öğrencilerin yeteneklerine, ihtiyaçlarına ve özel durumlarına göre çeşitlendirilir. Bilgi ve becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde ilgi çekici, günlük hayatla ilgili çevrede karşılaşılabilecek problemlere dair görevler verilir; öğrenciye yönelik yargısal nitelik taşımayan ve motive eden geri bildirimler sağlanır; dijital teknolojilerden ve oyunlardan yararlanır.
- (5) Zenginleştirme ve/veya destekleme uygulamaları, ihtiyaç hâlinde sınıftaki farklı öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verebilecek şekilde planlanır. Zenginleştirme ve/veya destekleme bölümündeki içeriklere ders kitaplarında yer verilmez, bu bölüm ihtiyaç duyulması hâlinde e-çerik olarak verilebilir.
- (6) Türkçemizin doğru ve etkili kullanımına, öğrencilerin söz varlığının ve dil becerilerinin geliştirilmesine özen gösterilir.
- (7) *Anadolu İmam Hatip Lisesi Temel Dinî Bilgiler Dersi (9. Sınıf) Öğretim Programı*nda ve ders kitabında alana özgü kelime, kavram ve tamlamalar, Talim ve Terbiye Kurulu Mütalaası ile uygulamaya konulan "Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Kavramları Yazım Kılavuzuna göre yazılır. İlgili kılavuz ve ekinde bulunmayan alana özgü kelime, kavram ve tamlamaların yazımında ise kılavuzda belirtilen ilke ve esaslara uyulur.
- (8) Programda her bir ünite için kullanılacak süre ve ünitelerin işleniş sırası belirlenmiştir. Bununla birlikte zümre öğretmenlerince öğrenci seviyesi ve çevre şartlarına uygun planlama yapılabilir.
- (9) Öğrenme-öğretme yaşantılarında çevre faktörlerine, eğitim ortamına, öğrencilerin gelişim düzeylerine, genel kültür ve dinî bilgi seviyelerine göre onları aktif kılan yöntem, teknik ve stratejiler kullanılır.
- (10) Programda öğrencilere kazandırılması hedeflenen becerilerin gerçekleşmesi için çevre şartları ve imkânları elverdiği ölçüde öğrencilerin dinî, tarihî ve kültürel mekânları yerinde tanımları sağlanır.
- (11) İslam dininde yer alan ibadetlerin öğretiminde (abdest, gusül, namaz vb.) mezheplerin farklı anlayış ve uygulamalarıyla ilgili bilgiler, ihtiyaç duyulması hâlinde öğretmen tarafından açıklanır.
- (12) "İmanın Meyvesi: İbadetler" ünitesi ele alınırken ibadetlerin hayata nasıl geçirileceğine yönelik uygulamalara yer verilir.
- (13) Temel dinî bilgiler dersi ünitelerinde önceki öğrenmeler ile bağ kurulurken ilköğretim ve ortaöğretim din kültürü ve ahlak bilgisi, sosyal bilgiler ve fen bilimleri dersleri göz önünde bulundurulur.
- (14) Temel dinî bilgiler dersi; öğrenme-öğretme yaşantılarında hadis, fıkıh, tefsir, akaid, kelam, İslam ahlakı gibi disiplinlerle ilişkilendirilir.
- (15) Okuryazarlık becerisinin kazandırılmasında farkındalık, işlevsellik ve eylemsellik düzeyleri dikkate alınır.
- (16) Beceri temelli öğretim sürecinde tanılayıcı, biçimlendirici ve düzey belirleyici ölçme ve değerlendirme uygulamalarının yapılmasına dikkat edilir.

Programlar Arası Bileşenler

- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Temel Dinî Bilgiler Dersi (9. Sınıf) Öğretim Programı*nda yer alan "sosyal-duygusal öğrenme becerileri", "değerler", "eğilimler" ve "okuryazarlık becerileri" bütünlük bir şekilde kullanılmış; öğrenme-öğretme uygulamalarında bu unsurların öğretmenler tarafından nasıl kullanılacağına dair örneklerle yer verilmiştir.
- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Temel Dinî Bilgiler Dersi (9. Sınıf) Öğretim Programı*nın yapılandırılmasında bütüncül eğitim yaklaşımı önemli bir rol oynamıştır. Programın temel bileşenleri aracılığıyla öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişimine vurgu yapılmış; öğrencilerin maddi ve manevi açıdan bütüncül gelişimi desteklenmiş bireyler olarak yetiştirilmesi hedeflenmiştir. Bu sebeple öğrenciler programda bilgi, beceri, değer kazanmaya ve öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirmeye teşvik edilmiştir.

İçerik Çerçevesi

- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Temel Dinî Bilgiler Dersi (9. Sınıf) Öğretim Programı'nın "İçerik Çerçevesi"* bölümünde ünite kapsamında öğretilecek konuların ana başlıklarına yer verilmiştir. Programda içerik, öğrenme çıktılarından bağımsız birer bilgi yığını olarak değil; öğrencilerin konuya ilişkin bilgi, beceri, değer kazanmalarını sağlamak ve öğrenmeyi gerçekleştirmek için sistemli bir şekilde kullanılması gereken araçlar ile süreçte yararlanılacak konular olarak ele alınmıştır. Ayrıca *Anadolu İmam Hatip Lisesi Temel Dinî Bilgiler Dersi (9. Sınıf) Öğretim Programı'nın* içeriğinde ele alınan konu başlıkları için öğrenme-öğretme uygulamaları da önerilmiştir.
- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Temel Dinî Bilgiler Dersi (9. Sınıf) Öğretim Programı'nın* içerik çerçevesi oluşturulurken geleneksel yaklaşımlar, öğrencilerin ihtiyaçları ve yeni gelişmeler esas alınmış; konular, öğrencilerin gelişim özelliklerine dikkat edilerek ele alınmaya çalışılmıştır. Bu noktada bir diğer husus da *Anadolu İmam Hatip Lisesi Temel Dinî Bilgiler Dersi (9. Sınıf) Öğretim Programı'nda*, daha sonra okutulacak olan fıkıh, akaid, kelam, seçmeli İslam ahlakı derslerinde ele alınan konularda tekrara düşülmemesidir. Bununla birlikte öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin dikkate alınması amacıyla *Anadolu İmam Hatip Lisesi Temel Dinî Bilgiler Dersi (9. Sınıf) Öğretim Programı'nın* içeriği oluşturulurken hem önceki kademelerdeki ders içerikleri hem de ortaöğretim kademesindeki diğer derslerin içerikleri de göz önünde bulundurulmuştur.
- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Temel Dinî Bilgiler Dersi (9. Sınıf) Öğretim Programı* dört üniteden oluşmaktadır.

Öğrenme Kanıtları

Anadolu İmam Hatip Lisesi Temel Dinî Bilgiler Dersi (9. Sınıf) Öğretim Programı'nın ölçme ve değerlendirme uygulamaları bölümünde ölçme amacına ve öğrenme çıktısına yönelik öğrenme kanıtları bulunmaktadır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme-öğretme sürecinin etkililiğinin anlaşılması için önemli bir rol oynamaktadır. Bu açıdan ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğrenme-öğretme sürecinde öğrenci gelişiminin takip edilmesi ve uygulanan öğretim yöntemlerinin etkililiğinin belirlenmesine rehberlik edecek şekilde tasarlanmıştır. Bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulduğunda bütün öğrenciler için aynı derecede geçerli bir ölçme ve değerlendirme aracından söz etmek mümkün değildir. Bu nedenle öğrenci performansının belirlenmesi için çeşitli ölçme araç ve yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanıtı ihtiyaç duyulmaktadır.

- Programda öğrencilerin performanslarının dikkate alınıp değerlendirilebileceği, öğrenciyi öğrenmeye motive edecek, öğrenme-öğretme kuram ve yaklaşımlarıyla uyumlu, zamana ve öğrenciye göre esneklik gösterebilen ölçme ve değerlendirme araçları kullanılmıştır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları yapılandırılırken bu uygulamaların Program'ın tüm bileşenleriyle uyum sağlamasına dikkat edilmiştir.
- Programda verilen her öğrenme çıktısına ilişkin en az bir öğrenme kanıtının sunulmasına çalışılmıştır. Değerler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme ve okuryazarlık becerileri öğrenme-öğretme uygulamalarının bir parçası olduğu ve içeriğe dâhil edildiği için kanıtlar bölümünde bunlara ilişkin doğrudan ölçme-değerlendirme araç ve yöntemlerine yer verilmemiştir.
- Programda verilen ölçme-değerlendirme araçları ve yöntemleri örnek niteliğindedir. Öğretmenler ile kitap yazarları ölçme amacına ve öğrenme çıktısına uygun olmak koşuluyla farklı ölçme ve değerlendirme araçları kullanabilir.
- Programda ölçme-değerlendirme araç ve yöntemlerinin çeşitliliğine önem verilmiş, bunlara yönelik önerilerde bulunulmuştur. Öte yandan öğretmenlerin öğrenme çıktıları, içerik ve öğrenme-öğretme uygulamaları doğrultusunda kendi yaklaşımlarını belirlemelerine imkân sağlanmıştır. Bu doğrultuda öğretmenler; açık uçlu ve kısa cevaplı sorular, eşleştirme ve doğru-yanlış soruları, gözlem formları, kontrol listesi, dereceleme ölçekleri, dereceli puanlama anahtarları (rubrik), çalışma yaprakları ve yapılandırılmış grid, tanıyıcı dallanmış ağaç, analitik dereceli puanlama anahtarı, karşılaştırma tablosu gibi tamamlayıcı ölçme araçlarından yararlanabilirler. Ayrıca çıkış kartı, karşılaştırma tabloları gibi araçlar ile performans görevi, proje ve yazılı-sözlü sınavlar kullanılabilir. Öz, akran ve grup değerlendirme formları aracılığıyla öğrencilerin de değerlendirme sürecine etkin katılımı sağlanabilir.

Öğrenme-öğretme Uygulamaları

- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Temel Dinî Bilgiler Dersi (9. Sınıf) Öğretim Programı'nın* öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişiminin sağlanması ve bütüncül gelişimi desteklenmiş bireyler olarak yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda öğrenme çıktılarının yıl boyunca gerçekleştirilmesiyle ilgili farklı öğrenme ortamları, bütüncül öğretim yaklaşımları ve materyallerinin kullanımına yönelik örnek uygulamalara yer verilmiştir. Öğrenci merkezli etkinlikler aracılığıyla öğrencilerden ders kapsamında edindikleri bilgi, beceri ve değerleri çoklu bakış açısıyla ele almaları beklenmektedir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında öğrencilerin hem bağımsız öğrenmelerine hem de iş birliği içinde çalışmalarına imkân tanıyan öğretim stratejileri (sunuş, buluş ve araştırma-inceleme yoluyla öğretim) kullanılmalıdır. Bu stratejiler kapsamındaki öğretim yöntem ve tekniklerinden (anlatım, tartışma, örnek olay, problem çözme, bireysel çalışma, grup çalışması, beyin fırtınası, kavram haritası, soru cevap, proje vb.) yararlanılmalıdır. Bu bağlamda Öğretim Programı'nın öğrenme-öğretme yaşantıları bölümünde öğretmenlere ve ders kitabı yazarlarına örnek olması amacıyla çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerine de yer verilmiştir.
- Öğrenme ortamları ve öğretim yaklaşımlarıyla birlikte görsel, işitsel, görsel-işitsel ve teknoloji destekli vasıtalarla öğrencilerin ilgili becerileri kazanmaları sağlanmalıdır. Öte yandan öğrenme çıktılarıyla ilgili güncel konular; farklı tartışma teknikleri kullanılarak ve problem çözme, kanıt kullanma, karar verme ve araştırma becerileri ile ilişkilendirilerek sınıfa taşınmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları, öğrencilerin çevreleriyle daha fazla etkileşime girerek öğrenme yaşantılarını zenginleştirmelerine imkân sağlayacak şekilde kurgulanmıştır. Bu süreçte okul içi öğrenme ortamlarının (sınıflar, okul kütüphaneleri, okul uygulama mescidi, okul bahçeleri vb.) yanı sıra okul dışı öğrenme ortamlarından da (dinî ve tarihî mekânlar, kütüphaneler, müzeler, kültür merkezleri, resmî ve özel kurum ya da kuruluşlar, sergiler vb.) olabildiğince yararlanılmalıdır. Uygun okul içi veya okul dışı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında öğrenme çıktısının kapsamı, öğrenci özellikleri, okul imkânları ve ekonomik olma gibi belirleyici unsurlar göz önünde bulundurulmalıdır. Dijital öğrenme ortamları ve uygulamaları (EBA, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından geliştirilen dijital platformlar, akıllı telefon ve tablet uygulamaları, çevrim içi paylaşım platformları vb.) ile ulusal ve uluslararası projeler imkânlar çerçevesinde öğrenme-öğretme süreçlerine dâhil edilmelidir. Bununla birlikte millî ve dinî günler, bayramlar, önemli olaylar ile belirli gün ve haftalardan yararlanılarak öğrencilerin millî ve manevî bilinçleri geliştirilmelidir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında beceri öğretimine önem verilmiştir. Öğrenme çıktıları doğrultusunda kavram, okuryazarlık ve sosyal-duygusal öğrenme becerileriyle birlikte ele alınan alan becerileri; içeriğin öğrenciler tarafından öğrenilmesi sırasında kullanılacak öğretim kuram, model, strateji, yöntem, teknik ve materyalleri ile ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerinin belirlenmesinde önemli rol oynar. Örneğin sentezleme becerisinde kullanılacak ölçme değerlendirme araçları ile bilgi toplama becerisinde kullanılacak ölçme değerlendirme araçları farklılık gösterecektir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında kavram öğretimine yönelik etkinlikler önemsenmiştir. Programda soyut içeriği somutlaştırmak, olası kavram yanılgısı ve kargaşasının önüne geçmek, üst düzey akademik başarı sağlamak, doğru anlama ve öğrenmeye yardımcı olmak gibi amaçlarla kavram öğretim materyallerinin kullanılması istenmektedir. Bu sebeple öğrenme-öğretme uygulamalarında öğrenme çıktılarına ve öğrenci özelliklerine uygun olan kavram haritası ve kavram ağı gibi materyallere yer verilmesi önerilmiştir.
- Programda, öğrenme-öğretme uygulamalarında verilen ayet ve hadisler örnek niteliğindedir. Öğretmenler ile kitap yazarları öğrenme çıktılarına uygun olmak koşuluyla farklı ayet ve hadisler kullanılabilir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında değerler öğretimine yönelik önerilerde de bulunulmuştur. Öğrenme-öğretme sürecinde değerlerin öğrencilere kazandırılması, uygun yer ve zamanda bu değerlerin edinilmesini sağlayacak yaşantıların oluşturulması ve öğrencilerin bu yaşantılara aktif olarak katılmasıyla gerçekleştirilmelidir. Öğretmenler, öğrenme çıktılarıyla ilişkili olarak sunulan değerler dışında öğrenci özellikleri, okul çevresindeki toplumsal ve kültürel özellikler gibi değişkenleri göz önünde bulundurarak *Anadolu İmam Hatip Lisesi Temel Dinî Bilgiler Dersi (9. Sınıf) Öğretim Programı* kapsamında sunulan diğer değerlerin kazandırılmasına da öncülük etmelidir. Programdaki değerlere uygun öğrenme-öğretme uygulamaları oluşturmanın yanında değerlerin öğrenciler tarafından içselleştirilmesine de dikkat edilmeli ve değerler eğitiminde farklı yaklaşımlardan yararlanılmalıdır.

- Öğrenme-öğretme uygulamalarında öğretmenler; gerektiğinde öğrencilere kaynaklık eden bir “uzman”, öğrencilerin kendi öğrenmelerini izlemelerine ve yönlendirmelerine yardımcı bir “rehber” olmalı ve uygun öğrenme ortamlarını sağlamada etkin görev üstlenmelidir. Öğretmenler öğrenme çıktısına uygun köprü kurmalı ve öğretim kuram, model, strateji, yöntem ve tekniğini belirlerken hem öğrencilerin bütüncül gelişimlerini hem de öğrenmelerin kalıcı ve etkili bir şekilde gerçekleşmesini sağlamak amacıyla öğrenme-öğretme süreçlerini zenginleştirmelidir. Bu doğrultuda öğretmenler; öğrenme çıktıları ve öğrenci özelliklerini dikkate alarak harita, resim, fotoğraf, müzik, minyatür, hat, mimari, tiyatro gibi unsurlar ile geleneksel ve/veya modern sanat ürünlerini kullanmalıdır. Ayrıca öğretmenler öğrenme çıktılarına uygun olarak anı, biyografi, gezi yazısı, hikâye, makale, mektup, tarihî roman, şiir, deyiş ve tiyatro gibi edebî türlerden de faydalanmalıdır.
- Geleneksel ve çağdaş öğretim strateji, yöntem ve tekniklerinin yanı sıra altı şapkalı düşünme, düşün-eşleş-paylaş ve görüş geliştirme gibi alternatif öğretim tekniklerinden de yararlanılmalıdır. Bununla birlikte program uygulanırken Türk dilinin doğru, etkili ve güzel kullanımı çerçevesinde ders içeriğine uygun kitap listeleri belirlenmeli ve öğrenciler bu kitapları okumaya özendirilmelidir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarının gerçekleştirilmesinde temel dinî kaynakların kullanılması önemlidir. Bu bağlamda öğrenme-öğretme uygulamalarında içerik çerçevesinin daha iyi aktarılmasına imkân veren ayet meallere ve hadisler yer verilmelidir. Ayet, ayet mealleri ve hadis metinleri seçiminde Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hazırlanan kaynaklar esas alınmalı, bunun yanı sıra literatürde kabul gören eserlere başvurulmalıdır. Ancak bu kaynaklar kullanılırken telif hakları ve etik kuralları göz önünde bulundurulmalıdır. Özellikle dijital kaynakların kullanımı hususunda Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen kurallara uyulmalıdır.

Farklılaştırma

- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Temel Dinî Bilgiler Dersi (9. Sınıf) Öğretim Programı*’nda farklılaştırma bölümü, her öğrencinin kendine özgü yetenek, ilgi ve öğrenme stillerinin tanınarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturulması amacıyla hazırlanmıştır. Bu bölüm ders kitaplarında yer almayacaktır. Bu bölümde öğrencilerin bireysel farklılıkları ile esnek gruplandırma, sürekli değerlendirme ve uyarılma yaklaşımlarının ön plana çıkarılması hedeflenmektedir.
- Program; okul içi ve okul dışı uygulamalarda öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve davranışsal gelişimleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Bu nedenle program uygulanırken özel ihtiyaçları olan ve akranlarına göre farklı özelliklere sahip öğrenciler için gereken esneklik gösterilmeli; öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda etkinlikler hazırlanmalı ve planlamalar yapılmalıdır.
- Farklılaştırma, zenginleştirme ve destekleme bölümlerinden oluşmaktadır. Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmek için öğretmene yönelik önerilerin bulunduğu kısımdır. Destekleme ise öğrenme-öğretme uygulamalarında zorluk yaşayan öğrencilere gerekli ek zaman ve desteğin verilebilmesi için öğretmene önerilerin sunulduğu bölümdür. Zenginleştirme kapsamında mevcut öğrenme-öğretme uygulamaları üzerine “konu, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme ve değerlendirme” açısından daha üst düzey etkinlikleri gerektiren bir yapı kurgulanmıştır. Desteklemede ise mevcut öğrenme-öğretme uygulamalarına göre sadeleştirilmiş bir içerik belirlenmiş, konulara yönelik ek kaynaklara ve açıklamalara yer verilmiş, öğrencilerin bireysel olarak yapabilecekleri basit düzeyde etkinliklerin yanında öğretmeni ve akranlarıyla birlikte gerçekleştirebilecekleri orta düzeyde etkinlikler tasarlanmıştır.

1.3. ÜNİTE ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

	ÜNİTE	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
			Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1.	KENDİMİ, KÂİNATI VE ALLAH'I TANIYORUM	3	6	17
2.	YARATILIŞIN GAYESİ: ALLAH'A İMAN	2	8	22
3.	İMANIN MEYVESİ: İBADETLER	3	12	33
4.	İSLAM'IN ÖZÜ: GÜZEL AHLAK	3	8	22
	OKUL TEMELLİ PLANLAMA*	-	2	6
	TOPLAM	11	36	100

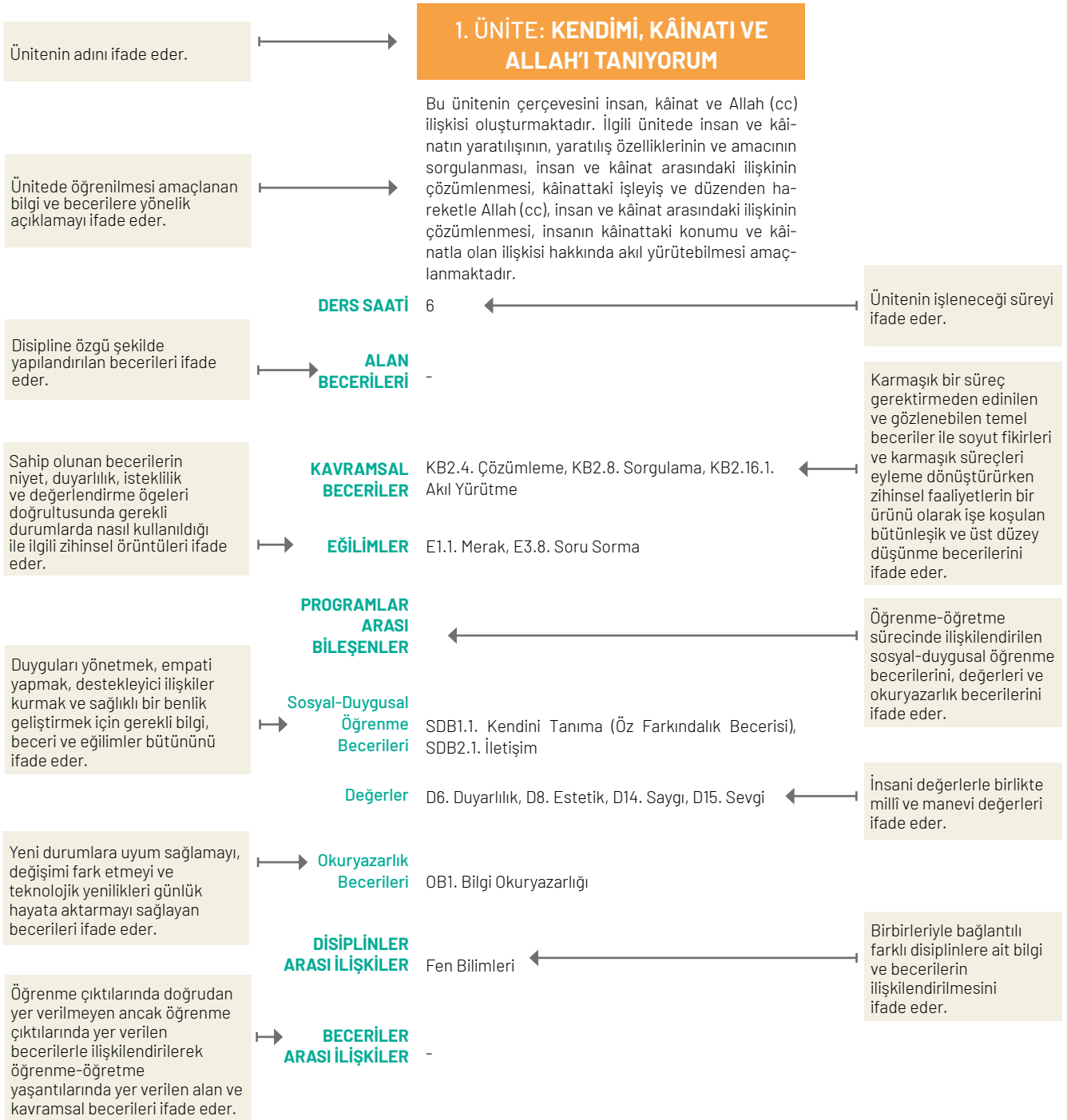
* Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan; okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb. çalışmalar için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

1.4. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ TEMEL DİNİ BİLGİLER DERSİ (9. SINIF) KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

DERS KİTABI	FORMA SAYISI*	KİTAP EBATLARI
Temel Dinî Bilgiler Dersi 9. Sınıf	9-11	19,5 cm X 27,5 cm

* Forma sayıları üst sınır olarak belirlenmiştir. Ders kitabı belirlenen forma sayısının altında da hazırlanabilir.

1.5. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ TEMEL DİNİ BİLGİLER DERSİ (9. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Öğrenme yaşantıları sonunda öğrenciye kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve becerilerin süreç bileşenlerini ifade eder.	ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ	TDB.9.1.1. İnsan ve kâinatın yaratılışını, yaratılış özelliklerini ve amacını sorgulayabilme a) <i>İnsanın ve kâinatın yaratılışı ile bunların yaratılış özelliklerini tanımlar.</i> b) <i>İnsanın ve kâinatın yaratılış özellikleri ile bunların yaratılış amaçları hakkında sorular sorar.</i>	Dersin kodu Sınıf seviyesi Ünite numarası Öğrenme çıktısı numarası	Öğrenme çıktısıyla ilişkilendirilen beceriye ait süreç bileşenleri
Disipline ait başlıca genelleme, ilke, anahtar kavramlar sembolleri vb. ifade eder.	Anahtar Kavramlar	İnsan ve Kâinatın Yaratılışı Allah, İnsan ve Kâinat İlişkisi İnsan ve Kâinat İlişkisi		Öğrenme sürecinde ele alınan bölüm/konu/alt konuya ilişkin sınırları ifade eder.
Öğrenme çıktılarını, eğilim, programlar arası bileşenler ve öğrenme kanıtları arasında kurulan ve anlamlı ilişkilere dayanan öğrenme-öğretme sürecini ifade eder.	ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)	ahsenitakvim, din, dua, eşrefimahlukat, kâinat, fıtrat, halife, ibadet, insan, sünnetullah, tövbe		Öğrenme çıktılarının değerlendirilmesi ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını ifade eder.
Yeni bilgi ve becerilerin öğrenilmesi için sahip olunması gereken ön bilgi ve becerilerin değerlendirilmesi ile öğrenme sürecindeki ilgi ve ihtiyaçların belirlenmesini ifade eder.	ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI	Öğrenme çıktıları; çalışma kâğıdı, doğru-yanlış soruları, açık uçlu sorular, öğrenme günlükleri, çıkış kartları, öz değerlendirme formu, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, ürün dosyası ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.	Temel Kabuller	Öğrencilerin, hem kâinatın hem de insanın bir yaratıcısının olduğunu ve bir amaç üzere yaratıldığını; Allah'a (cc), kâinata ve diğer insanlara karşı bazı sorumluluklarının bulunduğunu bildikleri kabul edilmektedir.
Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğrenme-öğretme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.	Ön Değerlendirme Süreci	İnsanın yaratılış özellikleri ve amacı ile ilgili ön bilgilerini yoklamak için verilen bir edebî metin, şiir veya görsel üzerinden öğrencilere sorular sorulur.	Ön Değerlendirme Süreci	Mevcut bilgi ve beceriler ile edinilecek bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecini ifade eder.
Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğrenme-öğretme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.	Köprü Kurma	Fen bilimleri dersinde canlıların ve kâinatın oluşumu hakkında edinilen bilgilerden hareketle Allah (cc), insan ve kâinat arasında ilişki kurulur.	Köprü Kurma	Mevcut bilgi ve beceriler ile edinilecek bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecini ifade eder.
Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğrenme-öğretme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.	Öğrenme-Öğretme Uygulamaları	TDB.9.1.1 İnsan hakkındaki ön bilgileri yoklanan öğrenciler hangi bilgilere ihtiyaç duyduklarını fark eder. (OB1). İnsanın ve kâinatın yaratılış özellikleri tanımlanır. Öğrenciler kendilerine, çevrelerine, kâinata dair bilme ve anlama ihtiyaçlarına yönelik öğrenme, keşfetme arzuları ile insanın ve kâinatın yaratılış özellikleri ve amacıyla ilgili merak ettiği soruları beyin fırtınası tekniği kullanarak sorarlar (E3.8).	Öğrenme-Öğretme Uygulamaları	Akranlarından daha ileri düzeydeki öğrencilere genişletilmiş ve derinlemesine öğrenme fırsatları sunan, onların bilgi ve becerilerini geliştiren öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.
Öğrenme profilleri bakımından farklılık gösteren öğrencilere yönelik çeşitli zenginleştirme ve desteklemeye ilişkin öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.	FARKLILAŞTIRMA	Allah (cc), insan ve kâinat ilişkisi bağlamında çevre sorunlarını ve bunlara dair çözüm önerilerini içeren bir deneme yazmaları ve sınıf panosunda sergilemeleri istenebilir.	Zenginleştirme	Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrenciler ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.
Öğretmenin ve programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenlerin kendileri tarafından değerlendirilmesini ifade eder.	Destekleme	Enbiya suresinin 83-90. ayetlerinde yer alan örnek olaylar üzerinden insanın Allah'la (cc) iletişimini sağlayan ibadet, dua, tövbe gibi unsurlara değinilebilir.	Destekleme	Öğrenme sürecinde daha fazla zaman ve tekrara ihtiyaç duyan öğrenciler ortam, içerik, süreç ve ürün bağlamında uyarlanmış öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.
Öğretmenin ve programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenlerin kendileri tarafından değerlendirilmesini ifade eder.	ÖĞRETİM YANSITMALARI	Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.	Öğretmen Yansıtmaları	Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ TEMEL DİNİ BİLGİLER DERSİ (9. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT ÜNİTELER

1. ÜNİTE: KENDİMİ, KÂİNATI VE ALLAH'I TANİYORUM

Bu ünitenin çerçevesini insan, kâinat ve Allah (cc) ilişkisi oluşturmaktadır. İlgili üniteye insan ve kâinatın yaratılışının, yaratılış özelliklerinin ve amacının sorgulanması, insan ve kâinat arasındaki ilişkinin çözümlenmesi, kâinattaki işleyiş ve düzenden hareketle Allah (cc), insan ve kâinat arasındaki ilişkinin çözümlenmesi, insanın kâinattaki işleyiş ve düzenden hareketle Allah'ın (cc) varlığına ve birliğine ulaşmak için akıl yürütebilmesi amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 6

KAVRAMSAL BECERİLER

KB2.4. Çözümleme, KB2.8. Sorgulama, KB2.16.1. Akıl Yürütme

ALAN BECERİLERİ -

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık Becerisi), SDB2.1. İletişim

Değerler D5. Duyarlılık, D7. Estetik, D14. Saygı, D15. Sevgi

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Fen Bilimleri

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

-

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- TDB.9.1.1. İnsan ve kâinatın yaratılışını, yaratılış özelliklerini ve amacını sorgulayabilme
- İnsanın ve kâinatın yaratılışı ile bunların yaratılış özelliklerini tanımlar.
 - İnsanın ve kâinatın yaratılış özellikleri ile yaratılış amaçları hakkında sorular sorar.
 - İnsanın ve kâinatın yaratılış özellikleri ile amaçları hakkında Kur'an, Kur'an ilimleri ve bilimsel kaynaklardan bilgi toplar.
 - İnsanın ve kâinatın yaratılış özellikleri ile amaçları hakkında toplanan bilgilerin doğruluğunu Kur'an ve sünneti merkeze alarak değerlendirir.
 - İnsan ve kâinatın Allah (cc) tarafından bir amaç için yaratıldığı, insanın Allah'a (cc) karşı sorumluluklarının olduğu çıkarımını yapar.
- TDB.9.1.2. Allah'ı (cc), insanı ve kâinatı tanıyıp bunlar arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme
- Allah'ı (cc), insanı ve kâinatı tanıır.
 - İnsan, kâinat ve Allah (cc) arasındaki ilişkiyi açıklar.
- TDB.9.1.3. Kâinattaki işleyiş ve düzenden hareketle Allah'ın (cc) varlığına ve birliğine ulaşmak için akıl yürütme
- Kâinattaki işleyiş ve düzeni gözlemler.
 - İnsan ve kâinat arasındaki ilişkiyi bulur.
 - Allah'ın (cc) sonsuz kudret ve ilminin kâinattaki yansımalarıyla ilgili genellemeler yapar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

İnsan ve Kâinatın Yaratılışı
Allah, İnsan ve Kâinat İlişkisi
İnsan ve Kâinat İlişkisi

Anahtar Kavramlar

ahsenitakvim, Allah, din, dua, eşrefimahlukat, fitrat, halife, ibadet, insan, kâinat, sünnettullah, tövbe

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; çalışma kâğıdı, doğru-yanlış soruları, açık uçlu sorular, öğrenme günlükleri, çıkış kartları, öz değerlendirme formu, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, ürün dosyası ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak Gaşiye suresinin 17-20. ayetleri ile Rum suresinin 41. ayetinden hareketle insanın yaratılışını, yaratılış özelliklerini ve amacını sorgulayan, Allah (cc), kâinat ve insan arasında ilişkiyi açıklayan bilgilendirici bir metin yazmaları istenebilir. Yazılan metin; doğruluk, dil ve anlatım, özgünlük, amaç ve içerik uyumu ölçütlerinin bulunduğu bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin, hem kâinatın hem de insanın bir yaratıcısının olduğunu ve bir amaç üzere yaratıldığını; Allah'a (cc), kâinata ve diğer insanlara karşı bazı sorumluluklarının bulunduğunu bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

İnsanın yaratılış özellikleri ve amacı ile ilgili ön bilgilerini yoklamak için verilen bir edebî metin, şiir veya görsel üzerinden öğrencilere sorular sorulur.

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

-

Köprü Kurma Fen bilimleri dersinde canlıların ve kâinatın oluşumu hakkında edinilen bilgilerden hareketle Allah (cc), insan ve kâinat arasında ilişki kurulur. Müminun suresinin 12-14. ayetleri ve Zümer suresinin 6. ayetlerinden yararlanılarak insanın yaratılışı, anne rahminde geçirdiği evreler ile insanın oluşumu hakkında edinilen bilgiler arasında bağ kurulur.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları TDB.9.1.1

İnsan hakkındaki ön bilgileri yoklanan öğrenciler hangi bilgilere ihtiyaç duyduklarını fark eder **(OB1)**. İnsanın ve kâinatın yaratılış özellikleri tanımlanır. Öğrenciler, öğretmen rehberliğinde kendilerine, çevrelerine, kâinata dair bilme ve anlama ihtiyaçlarına yönelik öğrenme, keşfetme arzuları ile insanın ve kâinatın yaratılış özellikleri ve amacıyla ilgili merak ettiği soruları beyin fırtınası tekniği kullanarak sorarlar **(E3.8)**. Öğrenciler arkadaşlarını etkin bir şekilde dinler ve kendi düşüncelerini ifade ederler **(SDB2.1)**. İnsanın ve kâinatın yaratılış özellikleri ile amaçları hakkında Kur'an, Kur'an ilimleri ve bilimsel kaynaklardan bilgi toplanır. Elde edilen bilgiler eşrefimahlukat, kâinat, ahsenitakvim, fıtrat, insan ve halife kavramları göz önünde bulundurularak Kur'an ve sünnete göre değerlendirilir. Bu süreç sonunda öğrenciler insanın niçin inanmaya niçin ihtiyaç duyduğu; insanın ve evrenin Allah (cc) tarafından bir amaç için yaratıldığı; insanın diğer insanlara, kâinata ve Allah'a (cc) karşı sorumlulukları olduğu çıkarımını yapar.

Ölçme ve değerlendirme sürecinde insanın yaratılışı, yaratılış özellikleri ve amacının sorgulanabilmesine yönelik kısa cevaplı, açık uçlu ve eşleştirme türünde sorulardan oluşan çalışma kâğıdı kullanılabilir.

TDB.9.1.2

Kur'an ve sünnetten hareketle öğrencilerin Allah'ı (cc), insanı ve kâinatı tanımları sağlanır. Öğrencilere, insanın Allah (cc) ile nasıl bir bağ içerisinde olduğuna dair duygu ve düşünceleri sorulur. Verilen cevaplar doğrultusunda Allah (cc) ile insan arasındaki bağ, ayet ve hadislerden yararlanılarak incelenir. İnsan, Allah (cc) ve kâinat arasındaki ilişki çözümlenir. Öğrencilerden günlük hayatlarında Allah (cc) ile nasıl bir bağ kurduklarına dair örnekler vermeleri istenir. Verilen örneklerden hareketle öğrenciler kendi duygu ve düşüncelerinde ne gibi değişiklikler meydana geldiğini fark eder **(SDB1.1)**. İnsanın Allah (cc) ile arasındaki bağın din aracılığıyla sağlandığı ve bu bağın ibadet, dua ve tövbe ile güçlendirilebileceği belirtilir.

Ölçme ve değerlendirme sürecinde Allah'ın (cc) ve insanın tanınmasına yönelik olarak doğru-yanlış soruları, insan ile Allah (cc) arasındaki ilişkiyi açıklamaya yönelik olarak ise açık uçlu sorular kullanılabilir.

TDB.9.1.3

Öğrencinin gözlemlene, araştırma, keşfetme ve anlama arzu ve isteğinden hareketle Mülk suresinin 3-4. ayetleri esas alınarak kâinattaki düzene, işleyişe ve doğal güzelliklere dikkat çekilir (D7.2, E1.1). Öğrenciler günlük hayatta gözlemedikleri tabiat olayları arasında ilişki kurarlar ve bu olayları Allah'ın (cc) isim ve sıfatları ile ilişkilendirirler. Rahman suresinin 5-8. ayetleri, Rum suresinin 41. ayeti ve konu ile ilgili diğer ayetlerden yararlanarak insanın kâinata karşı hangi sorumluluklarının bulunduğunu fark ederler. (D14.4). Al-i İmran suresinin 190-191. ayetleri, Bakara suresinin 164. ayetleri ve konu ile ilgili diğer ayetlerden hareketle Allah'ın (cc) sonsuz kudret ve ilminin kâinattaki bütün varlıklara tecelli ettiği, bu durumun insanda Allah'a (cc) karşı derin bir şükür ve hamt duygusu uyandırdığı belirtilir. Bu kavrayış neticesinde öğrenciler insana, topluma, çevreye ve diğer canlılara değer verir (D5.4), insanlara güven ve sadakat duygusu ile yaklaşır. (D15.3). İnsan ile kâinat arasındaki ilişki, sünnetullah kavramından hareketle açıklanır. Öğrenciler, ilahi yasaları ve bunlar arasındaki ilişkiyi Fatır suresinin 43, Zümer suresinin 5, Mümin suresinin 64. ayetleri ve konu ile ilgili diğer ayetlerden hareketle ortaya koyar.

Kâinattaki işleyiş ve düzen ile ilgili gözlemlerin ölçülmesi için öğrenme günlükleri, insan ve kâinat arasındaki ilişkiye yönelik örüntülerle ilgili çıkış kartları, Allah'ın (cc) sonsuz kudret ve ilminin kâinattaki yansımalarıyla ilgili genelleme becerilerinin ölçülmesi için öz değerlendirme formu kullanılabilir.

Öğrenme kanıtlarında belirtilen performans görevinin yapılması istenebilir. Performans görevi ile ilgili öğrencilere geri bildirim verilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Allah (cc), insan ve kâinat ilişkisi bağlamında öğrencilerin, yaşadıkları çevrede gözlemedikleri çevre sorunlarını ve bunlara dair çözüm önerilerini içeren bir deneme yazmaları ve sınıf panosunda sergilemeleri istenebilir.

Destekleme Enbiya suresinin 83-90. ayetlerinde yer alan örnek olaylar üzerinden insanın Allah'la (cc) iletişimini sağlayan ibadet, dua, tövbe gibi unsurlara değinilebilir.

ÖĞRETMEN

YANSITMALARI Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: YARATILIŞIN GAYESİ: ALLAH'A İMAN

Bu ünitenin çerçevesini iman ve iman esasları oluşturmaktadır. İlgili ünite de iman kavramı ve imanla ilgili kavramlar hakkında bilgi toplanması, iman esaslarının tespit edilmesi ve bu esaslar arasındaki ilişkinin çözümlenmesi amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 8

ALAN BECERİLERİ -

KAVRAMSAL BECERİLER KB2.4. Çözümleme, KB2.6. Bilgi Toplama

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.4. Gerçeği Arama

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.3. Kendine Uyarılama (Öz Yansıtma Becerisi)

Değerler D15. Sevgi, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER -

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TDB.9.2.1. İman kavramı ve imanla ilgili kavramlar hakkında bilgi toplayabilme

- İman kavramına ve imanla ilgili kavramlara dair bilgilere ulaşmak için kullanacağı araçları araştırır.
- İman kavramına ve imanla ilgili kavramlara dair bilgileri bulur.
- İman kavramı ve imanla ilgili kavramlar hakkında ulaştığı bilgileri Kur'an ve sünnetten yararlanarak doğrular.
- İman kavramı ve imanla ilgili kavramlar hakkında ulaştığı bilgileri kaydeder.

TDB.9.2.2. İman esaslarını tespit ederek aralarındaki ilişkiyi çözümlayebilme

- İman esaslarının her birini Kur'an ve hadislerden hareketle açıklar.
- İman esasları arasındaki ilişkiyi Kur'an ve hadislerden hareketle açıklar.

İÇERİK ÇERÇEVESİ İman Kavramı ve İmanla İlgili Kavramlar
İman Esasları

Anahtar Kavramlar ahiret, ihsan, ikrar, iman, İslam, kader, kaza, kelime-i şehadet, kelime-i tevhit, kitap, melek, peygamber, şirk, tahkik iman, taklid iman, takva, tasdik, tevhit

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; kavram haritası, açık uçlu soru, yapılandırılmış grid, öz değerlendirme formu, kısa cevaplı soru, tanılayıcı dallanmış ağaç, bütüncül dereceli puanlama anahtarı, ürün dosyası ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak Yasin suresinde yer alan imanla ilgili kavramlar hakkında grafik bilgi hazırlamaları istenebilir. Yapılan çalışmalar; veri toplama, verileri kaydetme, doğruluk, tasarım, özgünlük, amaç ve içerik uyumu ölçütlerinin bulunduğu bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin kelime-i tevhit ve kelime-i şehadet hakkında ön bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere imanın insan hayatındaki önemi ve insanın yaratılış amacı ile ilgili ön bilgilerini belirlemeye yönelik sorular sorulur. Verilen cevaplar üzerinden öğrencilerin ön bilgileri ve konuya ilgileri belirlenir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin, İslam inanç esasları hakkında daha önce din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde edinmiş oldukları bilgilerden hareketle imanla ilgili kavramlar ve inanç esasları arasında ilişki kurmaları sağlanır.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları TDB.9.2.1

Öğrencilerin İslam, iman ve ihsan kavramları hakkındaki ön bilgileri yoklanır. İmanla ilgili kavramlardan İslam, kelime-i şehadet, kelime-i tevhit, tasdik, ikrar, ihsan ve takva, Kur'an ve sünnetten hareketle kavram haritasında gösterilir. Öğrenciler gözlemlene, araştırma, keşfetme ve anlama arzularından hareketle iman ve imanla ilgili kavramları araştırır (E1.1). Öğrenciler nesnel bir yaklaşım ve kararlılıkla hareket ederek iman ve iman ile ilgili kavramları ayet (Bakara suresi, 285. ayet; Nisa suresi, 136. ayet; Enbiya suresi, 87. ayet.) ve hadisler (Buhari, İman, 37; İlim, 49.) aracılığıyla doğrularlar (E3.4). Öğrencilerden imanla ilgili kavramları Cibril hadisinden yola çıkarak tespit etmeleri ve yazmaları istenir (OB1).

Ölçme değerlendirme sürecinde iman kavramı ve imanla ilgili kavramlar hakkındaki bilgilere ulaşmak için kavram haritası, iman kavramı ve imanla ilgili kavramlar hakkında ulaşılan bilgileri Kur'an ve sünnete göre doğrulamak için yapılandırılmış grid, iman kavramı ve imanla ilgili kavramlar hakkında ulaşıp kaydedilen bilgileri ölçmek için açık uçlu sorular kullanılabilir.

TDB.9.2.2

Öğrencilerden iman esaslarının özünü oluşturan "Amentü"yü okumaları istenir. Buradan hareketle öğrenciler iman esaslarını tespit edip aralarındaki ilişkiyi çözümler.

İman esaslarından Allah'a (cc) iman (Bakara suresi, 3. ayet; Buhari, İlim, 49.), meleklerle iman (Bakara suresi, 285. ayet; Müslim, İman, 1; Buhari, İman, 37.), kitaplara iman (Bakara suresi, 4. ayet; İbn Hibban, Sahih, C 2, s. 276.), peygamberlere iman (Al-i İmran, 179. ayet; Buhari, İman, 37.), ahirete iman (Nisa suresi, 39. ayet; Ahmed bin Hanbel, Müsned, C 1, s. 17.) ve kadere iman (Kamer suresi, 49. ayet; Müslim, Kader, 18.) ilgili ayet ve hadislerden yola çıkılarak ortaya konur.

Bakara suresinin 285. ayetinden hareketle Allah'a (cc), meleklerle, kitaplara, peygamberlere, ahirete, kaza ve kadere iman etmenin bir bütün olarak kabul edilmesi gerektiği vurgulanır. Bakara suresinin 165 ve Al-i İmran suresinin 31. ayetinden yararlanılarak Allah (cc) ve Hz. Muhammed (sav) sevgisinin imanın özünü oluşturduğu belirtilir. Öğrencilerin Allah'a (cc) ve Hz. Muhammed'e (sav) duydukları güven ve sevgiyi ifade etmeleri sağlanır. (D15.3).

Allah'a (cc) imanın fitri bir duygu olduğu, hayatı anlamlandırdığı, insan davranışlarını olumlu yönde etkilediği ve sosyal hayata uyumu kolaylaştırdığı ayetlerden (Müminun suresi, 1-5. ayetler.) ve hadislerden (Buhari, Tefsir, 2; Müslim, Kader, 22.) yararlanılarak ortaya konur. Öğrenciler söz konusu ayetlerden hareketle kendilerini değerlendirir; duygu, düşünce ve davranışlarını bu değerlendirmeye göre dönüştürür (SDB1.3, D16.2).

Ölçme ve değerlendirme sürecinde iman esaslarının Kur'an ve hadislerden yola çıkılarak belirlenmesi ve bunlar arasındaki ilişkinin tespit edilmesi için tanılayıcı dallanmış ağaç, kısa cevaplı sorular ve öz değerlendirme formu kullanılabilir.

Öğrenme kanıtlarında belirtilen performans görevinin yapılması istenebilir. Performans görevi ile ilgili öğrencilere geri bildirim verilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden kışın sona ermesi ve baharın gelmesiyle hissettikleri duygu ve düşünceleri iman esasları bağlamında incelemeleri ve bunların davranışları üzerindeki etkilerini değerlendirmeleri istenebilir. Bu süreçte öğrencilerin mevcut duygu, düşünce ve davranışlarını etkileyen faktörlerle ilgili bir metin yazmaları ve bu metni sınıf panosunda sergilemeleri sağlanır.

Destekleme Öğrencilerden Bakara suresinin 260, Enam suresinin 74-81, Enbiya suresinin 50-70. ayetlerini incelemeleri ve ayetlerdeki iman esaslarını tespit etmeleri istenebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÜNİTE: İMANIN MEYVESİ: İBADETLER

Bu ünitenin çerçevesini ibadet ve ibadetin kabul şartları, ibadet ile temizlik ilişkisi; namaz, oruç, zekât, hac, umre ve kurban ibadetleri oluşturmaktadır.

İlgili ünite de ibadet kavramı ve bununla ilgili kavramlar arasındaki ilişkinin çözümlenmesi; abdest, gusül ve teyemmüm arasındaki benzerliklerin ve farklılıkların karşılaştırılması; İslam'daki temel ibadetlerin özelliklerinin ve birbirleriyle ilişkilerinin sınıflandırılması amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 12

ALAN BECERİLERİ -

KAVRAMSAL

BECERİLER

KB2.4. Çözümleme, KB2.5. Sınıflandırma, KB2.7. Karşılaştırma

EĞİLİMLER

E1.3. Azim ve Kararlılık, E3.2. Odaklanma

PROGRAMLAR ARASI

BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal

Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık Becerisi), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi)

Değerler

D3. Çalışkanlık, D12. Sabır, D17. Tasarruf

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı

DİSİPLİNLER ARASI

İLİŞKİLER -

BECERİLER ARASI

İLİŞKİLER -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- TDB.9.3.1. İbadet kavramı ve ibadetle ilgili kavramlar arasındaki ilişkiyi çözümleyebilme
- İbadetin kabul şartlarını oluşturan unsurları araştırır.
 - Niyet, ihlas, Kur'an ve sünnete uygunluğun ibadetin kabul şartlarından olduğunu bilir ve bunlar aralarındaki ilişkiyi kavrar.
- TDB.9.3.2. Abdest, gusül ve teyemmüm arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları karşılaştırabilme
- Abdest, gusül ve teyemmüme ilişkin özellikleri açıklar.
 - Abdest, gusül ve teyemmüme ilişkin benzerlikleri listeler.
 - Abdest, gusül ve teyemmüme ilişkin farklılıkları listeler.
- TDB.9.3.3. Temel ibadetleri özellikleri ve ilişkileri bakımından sınıflandırabilme
- İbadetlerle ilgili sorumlu olma ölçütlerini açıklar.
 - İbadetleri eda ediliş şekillerine göre ayırır.
 - İbadetleri hükümleri açısından tasnif eder.
 - İbadetleri; temel özellikleri, bireysel ve toplumsal faydaları açısından etiketler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

İbadet ve İbadetin Kabul Şartları
İbadet ve Temizlik İlişkisi
İslam'da Temel İbadetler

Anahtar Kavramlar

abdest, farz, gusül, ihlas, mekruh, niyet, sünnet, temizlik, vacip

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; kelime ilişkilendirme testi, doğru-yanlış soruları, kavram haritası, karşılaştırma tabloları, çıkış kartı, açık uçlu sorular, yapılandırılmış grid, öğrenme günlüğü, 3-2-1 kartı, analitik dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, ürün dosyası ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak İslam'da temel ibadetlerle ilgili verilecek bir konferans için konuşma metni yazması istenebilir. Yapılan çalışmalar; veri toplama, ilişki kurma, içerik, ilgi çekicilik ve doğruluk ölçütlerinin bulunduğu analitik dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin; ibadet kavramı, ibadetlerin şartları ve yapılışı hakkında ön bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere günlük hayatlarındaki hangi davranışlarını ibadet kapsamında değerlendirdikleri sorulur. Verilen cevaplar üzerinden öğrencilerin ön bilgileri ve konuya ilgileri belirlenir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin, din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde daha önce edinmiş oldukları bilgiler ile İslam'daki temel ibadetler arasında ilişki kurmaları sağlanır.

İbadetler ile bir önceki ünite de işlenen iman esasları arasında bir ilişkinin bulunduğu Asr suresinden hareketle ortaya konur.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları TDB.9.3.1

Öğrencilere ibadet kavramının günlük hayatlarında neye karşılık geldiği sorulur. İbadet ederken nelere dikkat ettiklerine dair tecrübelerini anlatmaları istenir. İhlas ve niyet kavramları ile Kur'an ve sünnete uygunluk ilkesi örnek ayet (Enam suresi, 162. ayet.) ve hadislerden (Buhari, Bedu'l-Vahiy, 1; Ezan, 18.) yararlanılarak tanımlanır. Bundan hareketle öğrenciler ibadetlerin kabul şartlarını açıklar. Öğrenciler herhangi bir davranışın ibadet olabilmesi için kişinin niyet etmesi, sadece Allah (cc) rızasını gözetmesi ve Kur'an ile sünnete tabi olması gerektiğini tespit ederler. Bunlar arasında ilişkinin bulunduğunu ve herhangi birinin eksik olması durumunda ibadetin geçersiz olacağını kavrarlar. İbadetin kabul şartlarından olan sünnete uygunluk işlenirken süreklilik, kolaylık ve güç yetirebilme ilkelerine dikkat çekilir. Öğrenciler konuyla ilgili öğrenmiş oldukları kavram ve ilkeleri kendi cümleleriyle özetlerler (OB1).

Ölçme ve değerlendirme sürecinde ibadetle ilgili kavramlar arasındaki ilişkinin çözümlenmesi için kelime ilişkilendirme testi, doğru-yanlış soruları ve kavram haritası kullanılabilir.

TDB.9.3.2

Öğrencilerin abdest, gusül ve teyemmümle ilgili bilgileri yoklanır. Farz, vacip ve sünnet kavramları tanımlanır. Öğrencilere abdest ve teyemmümün alınışı gösterilir, gusül abdestinin nasıl alındığı anlatılır. Abdest alırken suyu israf etmemenin önemi vurgulanır (D17.2). Öğrenciler abdest, gusül ve teyemmüme ilişkin özellikleri, benzerlikleri ve farklılıkları listeler. Abdest, gusül ve teyemmümün özellikleri, benzerlikleri ile farklılıkları belirlenirken anlam çözümlene tabloları kullanılabilir (SDB1.1). Öğrenciler bunları gerçekleştirecek motivasyonu kazanır (SDB1.2).

Ölçme ve değerlendirme sürecinde abdest, gusül, teyemmüm arasındaki benzerlik ile farklılıkların belirlenip listelenebilmesi için karşılaştırma tabloları, gözlem formu ve öz değerlendirme formu kullanılabilir.

TDB.9.3.3

Öğrencilerden eda ettikleri ibadetlerle ilgili duygularını ve ibadet eden insanlar hakkındaki gözlemlerini paylaşmaları istenir. Namaz, oruç, zekât, hac ve kurban ibadetlerinin nasıl yapıldığı belirtilir. Bu ibadetlerin her birinin yükümlülük ölçütleri tespit edilir. İbadetler hükümlerine göre farz, vacip ve sünnet olarak sınıflandırılır. Bireysel ve toplumsal faydaları açısından listelenir. İbadetlerle ilgili genel iyi olma hâlini destekleyecek olumlu duygular geliştirilir (SDB.1.1). Öğrenciler ibadetlerini yerine getirerek duygu, düşünce ve davranışlarında daha kontrollü olurlar (D12.2). Öğrencilerin, ibadetleri yerine getirme ve düzenli bir şekilde sürdürme yönündeki tutumlarına (E1.3), ibadete odaklanmak için gereken çabayı göstermelerine (E3.2), zihinsel ve bedensel enerjilerini en iyi düzeyde kullanmalarına, ibadet etmeye yönelik istek ve motivasyonlarını artıracak amaçlar belirlemelerine (D3.1) yönelik çalışmalar yapılır.

Ölçme ve değerlendirme sürecinde temel ibadetlere ilişkin ölçütleri belirleme, ayrıştırma ve tasnif etmede açık uçlu sorular, yapılandırılmış grid ve öğrenme günlüğü; ibadetlerin temel özellikleri ile bireysel ve toplumsal faydaları açısından etiketlenmesi için 3-2-1 kartı kullanılabilir.

Öğrenme kanıtlarında belirtilen performans görevinin yapılması istenebilir. Performans görevi ile ilgili öğrencilere geri bildirim verilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciler ibadetlerin uygulanması hususunda okul uygulama mescidinde arkadaşlarına imamlık yapmaya teşvik edilebilir. Oruç ibadetinin kültürümüze yansımaları ile zekât ve fitre ibadetinin toplumsal faydaları hakkında araştırma yapılması ve bu araştırmaların sınıfta sunulması sağlanır. Öğrencilerden hac ve umre ibadetini yerine getiren yakınları ile röportaj yapıp kaydetmeleri ve sınıfta sunmaları istenebilir.

Destekleme Abdest, namaz ve teyemmüm uygulamaları için akran rehberliğinden yararlanılabilir. Hac ve umrenin yapılışı ile ilgili videolar kullanılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4.ÜNİTE: İSLAM'IN ÖZÜ: GÜZEL AHLAK

Bu ünitenin çerçevesini İslam ahlakının tanımı, konusu, amacı, kaynakları, İslam ahlakına göre olumlu ve olumsuz tutumlar ile zararlı alışkanlıklar oluşturmaktadır.

İlgili ünite de İslam ahlakının konusu, amacı ve kaynaklarının verilen ayetler, hadisler ve konuyla ilgili metinler üzerinden özetlenmesi; İslam ahlakına göre olumlu ve olumsuz tutumlar ile davranışların sorgulanması; bedensel ve ruhsal yapıyı, sosyal ilişkileri olumsuz etkileyen bağımlılıklar ile kötü alışkanlıklar hakkında eleştirel düşünülebilmesi amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 8

ALAN BECERİLERİ -

**KAVRAMSAL
BECERİLER**

KB3.3. Eleştirel Düşünme Becerisi, KB2.3. Özetleme Becerisi

EĞİLİMLER

E1.3. Azim ve Kararlılık, E2.1. Empati, E2.4. Güven

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri**

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB3.3. Sorumlu Karar Verme Becerisi

Değerler

D1. Adalet, D2. Aile Bütünlüğü, D4. Dostluk, D6. Dürüstlük, D8. Mahremiyet, D9. Merhamet, D10. Mütevazılık, D19. Vatandaşlık, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB1. Bilgi Okuryazarlığı, OB6. Vatandaşlık Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** -

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** -

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

TDB.9.4.1. İslam ahlakının konusu, amacı ve kaynaklarını ayetler, hadisler veya konuyla ilgili metinler üzerinden özetleyebilme

- İslam ahlak ilkelerini içeren ayet, hadis veya metinler üzerinden İslam ahlakının konusu, amacı ve kaynaklarıyla ilgili çözümleme yapar.
- İslam ahlakıyla ilgili verilen ayet, hadis ve konuyla ilgili bir metinden hareketle ahlakı; konu, amaç ve kaynaklar bağlamında sınıflandırır.
- İslam ahlakının konusu ve amacını kendi cümleleriyle aktarır.

TDB.9.4.2. İslam ahlakına göre olumlu ve olumsuz tutumlar ile davranışları sorgulayabilme

- İslam ahlakına göre olumlu ve olumsuz tutumlar ile davranışları tanımlar.
- İslam ahlakına göre olumlu ve olumsuz tutumlar ile davranışlar hakkında sorular sorar.
- İslam ahlakına göre olumlu ve olumsuz tutumlar ile davranışlar hakkında bilgi toplar.
- İslam ahlakına göre olumlu ve olumsuz tutumlar ile davranışlar hakkında topladığı bilgilerin doğruluğunu Kur'an ve sünnet bağlamında değerlendirir.
- İslam ahlakına göre olumlu ve olumsuz tutumlar ile davranışlar hakkında topladığı bilgiler üzerinden çıkarım yapar.

TDB.9.4.3. Kötü alışkanlıklar ve bağımlılıklar hakkında eleştirel düşünebilme

- Kötü alışkanlıklar ve bağımlılıkları sorgular.
- Kötü alışkanlıklar ve bağımlılıkların insanın beden ve ruh sağlığına verdiği zararlarla ilgili akıl yürütür.
- Kötü alışkanlıklar ve bağımlılıklar hakkında akıl yürütmeye ulaştığı çıkarımları yansıtır.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

İslam Ahlakının Konusu, Amacı ve Kaynakları
İslam Ahlakına Göre Olumlu Tutum ve Davranışlar
İslam Ahlakına Göre Olumsuz Tutum ve Davranışlar
Kötü Alışkanlıklar

Anahtar Kavramlar

adabımuaşeret, adalet, ahlak, cömertlik, dürüstlük, edep, güvenilirlik, haram, hayâ, helal, hüsnüzan, iffet, itidal, merhamet, nezaket, şefkat, terbiye

ÖĞRENME**KANITLARI**
(Ölçme ve
Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; Frayer diyagramı, çıkış kartları, yapılandırılmış grid, eşleştirme, boşluk doldurma, açık uçlu sorular, öğrenme günlükleri, analitik dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, ürün dosyası ve performans görevi kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak sosyal medyanın olumlu ve olumsuz davranışlar ile kötü alışkanlıklar üzerindeki etkisi hakkında bilgilendirici bir metin yazmaları istenebilir. Yazılan metin; doğruluk, dil ve anlatım, özgünlük, amaç ve içerik uyumu ölçütlerinin bulunduğu bütüncül dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME
YAŞANTILARI**Temel Kabuller**

Öğrencilerin, genel ahlaki ilkeleri öğrendikleri ve kötü alışkanlıkların ruhsal, bedensel ve toplumsal zararları hakkında ön bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere günlük hayatlarında gözlemlemiş oldukları davranışların hangilerini onaylayıp hangilerini onaylamadıkları sorulur. Hangilerinin kendilerini olumlu yönde etkilediğini ifade etmeleri istenir. Verilen cevaplar üzerinden öğrencilerin ön bilgileri ve konuya ilgileri belirlenir.

Köprü Kurma

Din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde edinilen "güzel ahlakın bireye kazandırdığı olumlu özellikler" ile sosyal bilgiler dersinde edinilen "kötü alışkanlık ve bağımlılıkların zararları" hakkındaki bilgilerden hareketle güzel ahlakın kaynağının Kur'an ve Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav) olduğu belirtilir.

Öğrenme-Öğretme**Uygulamaları TDB.9.4.1**

Beşin fırtınası tekniğiyle öğrencileri iyi ve güzel davranışlar sergilemeye sevk eden etkiler üzerinde durulur. İslam ahlakının konusu, amacı ve kaynakları özetlenirken İslam ahlakıyla ilgili kaynaklardan yararlanılır. Öğrenciler; konuyla ilgili ayetlerden (Kalem suresi, 4. ayet; Ahzap suresi, 21. ayet.), hadislerden (Müslim, Salat'ül-müsaafirin, 139; Ahmed b. Hanbel, Müsned, C 2, s. 381.) yararlanarak İslam ahlakının konusu, amacı ve kaynaklarıyla ilgili çözümleme yaparlar. İslam ahlakının konusu, amacı ve kaynaklarını sınıflandırır. Bu sınıflandırmadan hareketle İslam ahlakının, konu ve amaç açısından bir bütün olduğunu kendi ifadeleriyle belirtirler **(OB1)**. İslam ahlakının; bireyin, farklı insanların duygu ve düşüncelerini hissederek içselleştirmesini de kapsadığı ilgili hadislerden (Buhari, İman, 7; Müslim, İman, 71-72.) yararlanılarak vurgulanır **(E2.1)**.

Ölçme ve değerlendirme sürecinde İslam ahlakının konusu, amacı ve kaynaklarıyla ilgili Frayer diyagramı, açık uçlu sorular ve çıkış kartları kullanılabilir.

TDB.9.4.2

Öğrencilere günlük hayatlarında karşılaştıkları hangi davranışları takdir ettikleri, hangi davranışlardan rahatsız oldukları ve bunlara karşı nasıl bir tutum sergiledikleri sorulur. Bu davranışların, İslam ahlakında hangi temel kavramlara karşılık geldiği belirlenerek bu kavramlar tanımlanır. Öğrenciler insanların geliştirdiği olumlu ve olumsuz tutumların nedenleriyle ilgili görüş alışverişinde bulunur. Bu süreçte ortaya çıkan bilgilerin doğruluğunu Kur'an'ı ve sünneti esas alarak değerlendirir. Öğrenciler olumlu tutum ve davranış geliştirmenin (dürüstlük ve güvenilirlik, merhamet ve şefkat, adalet, cömertlik, iffet ve hayâ, hüs-nüzan) dünya ve ahiret hayatlarında kendilerine neler kazandıracığı hakkında çıkarımlar yaparlar. İnsanın, sosyal ilişkilerinde kişisel alanlarını koruması gerektiğinin **(D8.4)**; doğru, güvenilir **(D6.2)**, şefkatli **(D9.1)**, hakkaniyetli **(D1.2)**, cömert olmasının **(D20.1)** ve dostluğun **(D4.1)** önemi vurgulanır. İnsanın Kur'an-ı Kerim ve sünnette bildirilen olumsuz tutum ve davranışlardan (gıybet, haset, iftira, israf, kibir, riya, suizan, yalan, zulüm) kaçınması gerektiği vurgulanır.

Hz. Muhammed (sav), sahabeikiram ve İslam büyüklerinin güzel ahlakından örneklerle kendini bilmeyi, gösteriş ve kibirden uzak durmayı; sade, sabırlı, saygılı, duyarlı ve yapıcı olmayı kapsayan mütevazılık değeri **(D10.2)** vurgulanır. Öğrenciler olumlu tutum ve davranışlar gerçekleştirebilmek için kendi duygu, düşünce ve davranışlarını izleyip yönetirler. Bu süreçte öğrencinin kendisini değerlendirmesi sağlanır. Olumsuz davranışların terk edilip olumlu davranışların geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılır **(SDB1.2, E1.3)**. Olumlu davranışların temelini güven duygusuna dayandığı vurgulanır **(E2.4)**.

Ölçme ve değerlendirme sürecinde yapılandırılmış grid, eşleştirme ve boşluk doldurma soruları kullanılabilir.

TDB.9.4.3

Öğrencilerin kötü alışkanlıkların ve bağımlılıkların fiziksel ve ruhsal etkilerinin neler olduğunu sorgulamaları sağlanır. Bunun için beyin fırtınası tekniğinden yararlanılabilir. Öğrenciler bağımlılıklara ve kötü alışkanlıklara neden olan etmenleri tanımlayarak çözümler. Kötü alışkanlıklar ile teknoloji bağımlılığının sonuçlarını öngörür. Bu kötü alışkanlıklar ve bağımlılıklar hakkında din ve sağlık açısından gerekçeli yargılarda bulunulur. Öğrenciler, kötü alışkanlıklar ve bağımlılıkların insanın beden ve ruh sağlığına verdiği zararlarla ilgili akıl yürütür. Kötü alışkanlıklar ve bağımlılıklara dair alınan kararların ahlaki uygunluğunu değerlendirir. Bağımlılıkların ve kötü alışkanlıkların bireysel ve toplumsal sonuçları üzerinde derinlemesine düşünür (**SDB3.3**). Bağımlılıkların ve kötü alışkanlıkların aile bütünlüğünü bozduğu, milli ve manevi değerlere zarar verdiği vurgulanır (**D2.1, D19.1**). Öğrenciler vatandaşlık hak ve sorumluluklarının bir gereği olarak bağımlılıklarla mücadele etmeleri gerektiğini fark eder (**OB6**), akıl yürütme sonucunda ulaştıkları çıkarımları yansıtır. Yeşilay Haftası'nda öğrencilerden kötü alışkanlıklar ile bunlardan korunma ve kurtulma yollarıyla ilgili sınıfta veya okul konferans salonunda sunum yapmaları istenir.

Ölçme ve değerlendirme sürecinde eşleştirme, boşluk doldurma soruları ve öz değerlendirme formu kullanılabilir.

Öğrenme kanıtlarında belirtilen performans görevinin yapılması istenebilir. Performans görevi ile ilgili öğrencilere geri bildirim verilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrenciler, kamu destekli sivil toplum kuruluşları hakkında sunum yapmaya ya da bu kuruluşlarda gönüllü olarak çalışmaya teşvik edilebilir. Öğrenciler İslam ahlakıyla ilgili yazılmış eserleri okumaya ve bunlar hakkında özet hazırlamaya yönlendirilebilir.

Destekleme Öğrencilerden İsra suresinin 23-38. ayetlerinde yer alan temel ahlaki tutum ve davranışları listelemeleri istenebilir. Öğrencilere kamu kurum ve kuruluşları tarafından üretilen eğitim içerikli videolar izletilebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

EK-1

Akran Değerlendirme Formu

Grubun Adı:

Tarih:

Etkinliğin Konusu:

Değerlendirme Yapan Öğrencinin Adı Soyadı:

Değerlendirilen Öğrencinin Adı Soyadı:

Aşağıdaki ölçütlere göre arkadaşınızı 1-5 arasında puan vererek değerlendiriniz.

Ölçütler	1	2	3	4	5
1 Etkinliğe katılımında gönüllüydü.					
2 Görevlerini zamanında yerine getirdi.					
3 Farklı kaynaklardan bilgi toplayıp sundu.					
4 Grup arkadaşlarının görüşlerine saygılıydı.					
5 Arkadaşlarını uyarırken olumlu bir dil kullandı.					
6 Araç gereçleri kullanırken dikkatli ve titizdi.					
7 Temiz, tertipli ve düzenli çalıştı.					
8 Sonuçları tartışırken anlaşılır konuştu ve konuşulanları anladı.					

Öğretmenin Geri Bildirimi:

